

שליחות בגוים

קידושין מא: "הא למה לי קרא" עד "קמ"ל" 4 שורות מהסוף עם רש"י ותוס' ד"ה העובד

משנה מסכת תרומות פרק ג משנה ט

העובד כוכבים והכותי תרומתן תרומה ומעשרותן מעשר והקדשן הקדש ר' יהודה אומר אין לעובד כוכבים כרם רבעי וחכמים אומרים יש לו תרומת העובד כוכבים מדמעת וחייבים עליה חומש ור' שמעון פוטר:

רמב"ם על משנה מסכת תרומות פרק ג משנה ט

אע"פ שאין הגוים חייבין במצות, אם קיימו מהם משהו מקבלים עליהן מקצת שכר. וזה מן הכללים אצלינו. והואיל ומקבלים עליהם שכר, מעשיהם בהם קיימים כמו שאתה רואה. והלכה כחכמים.

מלאכת שלמה שם

העובד כוכבים והכותי תרומתן תרומה. אית ספרים דגרסי שתרמו משלהן תרומתן תרומה. ופי' רש"י ז"ל תרומתן תרומה ליאסר לזרים דקסבר אין קנין לעובדכוכבים בארץ ישראל להפקיע מן המעשרות ומירוח העובד כוכבים אינו פוטר מן התרומה. ובמנחות יליף לה טעמא מדגנך דגנך תרי זימני למעוטי דיגון עובד כוכבים ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות. מדמעת. אם נפלה לחולין אוסרת וחייבין עליה חומש האוכלה בשוגג. ור"ש פוטר דקסבר אין מירוח העובד כוכבים חייב בתרומה. ויליף לה מדגנך ולא דיגון עובד כוכבים במנחות ולדידיה ליכא מיעוט אחר מיעוט דמצריך להו צרוכי עכ"ל ז"ל. והתוס' ז"ל דחקו עצמן לומר למיירי שגדל שלישי ביד ישראל ולקחו העובד כוכבים הלכך חייב בתרומה וכתב עליהן הר"ש שיריל"ו ז"ל ואינו כן כדמשמע הכא בגמ' ירושלמית לבין בתרומת גרנו בין בעובד כוכבים שלקח פירות מישראל מיירי מתני' וטעמא דמתני' היינו דהוי קדשי הפה וכי היכי דבהמת חולין דשריית אי אקדשה עובד כוכבים הוי הקדש כדתניא בפ"ק דחולין איש איש לרבות העובדי כוכבים שנודרין נדרים ונדבות כישראל והכא נמי אע"ג דפירותיו חולין הוו ושרו באכילה אם קרא עליהן שם אסירי לכולי עלמא ונתפסין הן דאפי' בחלת ת"ל אמרי' הכי כדאמרי' בפ"ק דיום טוב ות"ק דפליג אדר"ש היינו ר' יוסי דמייתי בירושלמי לפליג עליה בפ"ד דזבחים דתנינן תמן קדשי עובד כוכבים אין חייבים עליהן משום פגול נותר וטמא והשוחטן בחוץ פטור דברי ר"ש ר' יוסי מחייב וכי פליגי ר"י ור"ש היינו אי חייבין עליהן חומש זרים שאכלוה או לא ואי אוסרת במאה או לא וכן בבהמת הקדש מחייב כרת השוחטה בחוץ או לא וכן בפגול וכו' אבל כ"ע מודו דקדשה עכ"ל ז"ל. וכן נראה קצת שפי' ג"כ הרמב"ם ז"ל וז"ל העובדי כוכבים הללו אע"פ שאינם חייבים במצות אם עשו מהם שום דבר יש להן קצת שכר וכיון שהם משתתפין עמנו בשכר מעשיהן במצוות קיימין כאשר הראה ע"כ.

תלמוד בבלי מסכת גיטין דף כג עמוד א

הכל כשרין להביא את הגט, חוץ מחרש, שוטה, וקטן, וסומא, ועובד כוכבים. גמ'. בשלמא חרש, שוטה וקטן - דלאו בני דיעה נינהו, עובד כוכבים - נמי דלאו בר היתירא הוא, אלא סומא אמאי לא? אמר רב ששת: לפי שאינו יודע ממי נוטלו ולמי נותנו.....

בעו מיניה מרבי אמי: עבד, מהו שיעשה שליח לקבל גט אשה מיד בעלה? אמר להו: מדקא פסיל ליה לעובד כוכבים, מכלל דעבד כשר. אמר רב אסי אמר רבי יוחנן: אין העבד נעשה שליח לקבל גט לאשה מיד בעלה, לפי שאינו בתורת גיטין וקדושין. מתקיף לה ר' אלעזר: טעמא במילתא דליתיה, הא במילתא דאיתיה - כשר, והא עובד כוכבים

והא כותי דאיתנהו בתורת תרומה דנפשיהו, דתנן: העובד כוכבים והכותי שתרמו משלהם - תרומתם תרומה, ותנן: עובד כוכבים שתרם של ישראל אפי' ברשות - אין תרומתו תרומה, מאי טעמא? לאו משום דכתיב: (אתם) + במדבר י"ח + גם אתם, מה אתם ישראל, אף שלוחכם ישראל! אמרי דבי ר' ינאי: לא, מה אתם בני ברית, אף שלוחכם בני ברית. אמר ר' חייא בר אבא א"ר יוחנן: אין העבד נעשה שליח לקבל גט אשה מיד בעלה, לפי שאינו בתורת גיטין וקידושין

תוספות מסכת גיטין דף כג עמוד א

עובד כוכבים נמי דלאו בר היתרא הוא - הוה מצי למימר משום דבעינן שלוחכם בני ברית אלא ניחא ליה למימר האי טעמא דשייך אף בעבד.

חידושי הרשב"א מסכת גיטין דף כג עמוד א

בשלמא חרש שוטה וקטן לאו בני דעה נינהו נכרי נמי לאו בן התירא הוא. כן הגירסא בספרים שלנו, ומפירש"י ז"ל נראה שהוא גורס לאו בני תורה הוא ופי' שאינו בתורת גיטין וקדושין ובמידי דלנפשיה לא חזי לא מצי עביד שליחות לאחריני, ויש תימה דא"כ הו"ל למימר לאו בני כריתה נינהו כלשון המורגל בכל מקומות כזה, ועוד דא"כ הוה לן לאקשוויי הכא כקושיין דלקמן בסמוך גבי הא דא"ר יוחנן אין העבד נעשה שליח לקבל גט אשה מיד בעלה לפי שאינו בתורת גיטין וקדושין מתקיף לה ר"א טעמא במילתא דליתיה הא במילתא דאיתיה כשר והא נכרי דאיתניהו בתרומה דנפשיהו ואין תורמין בשל ישראל הכא נמי ליקשי הכי, ונראה לפרש לאו בן תורה הוא ואינו בן שליחות דמה אתם בני תורה אף שלוחכם בני תורה, וא"נ לספרים דגרסי לאו בני היתירא כלומר אינם בני היתר אשה מבעלה ע"י שליחותם, לפי שאינן בתורת שליחות.

חידושי הרשב"א מסכת גיטין דף כג עמוד א

הא דבעו מיני' מר' אמי עבד מהו שיעשה שליח לקבל גט אשה מיד בעלה, פרש"י דה"ה להולכה דחד דינא וחד טעמא אית להו דזה שליח האיש וזה שליח האשה וכ"כ הר"ף ז"ל, ופשט להו דכשר דמדקא פסיל לנכרי במתני' מכלל דעבד כשר דאי לא ליתני עבד וכ"ש נכרי דלא שייך במצות כעבד, ואסקה ר' יוחנן דאינו כשר לפי שאינו בתורת גיטין וקדושין וקי"ל כותיה והילכך בין בהולכה בין בקבלה פסול, ורבי' אבן מגש ז"ל הקשה על רבו ז"ל דא"כ דה"ה להולכה תיקשי ליה מתני' לר' יוחנן דודאי מדפסיל ליה לנכרי מכלל דעבד כשר, אלא ודאי דוקא לקבלה פסול אבל להולכה שרי כדוקיא דמתני' דהוה דייק ר' אמי אלא דר' אמי הוה מדמי קבלה להולכה ור' יוחנן לא הוה מדמי להו, ונתקשה הרב ז"ל בטעם הענין מה הפרש יש בין שליח האיש לשליח האשה. והרמב"ן נ"ר תירץ דשליח קבלה דמכיון דאתי גט לידיה מגורשת שייך למיפסליה משום דליתיה בתורת גיטין וקדושין דהא אינהו לאו בני גרושין נינהו אבל להולכה דעד דמטיא גיטא לידה לא מיגרשה לא שייך כולי האי למיפסליה משום דליתיה בתורת גיטין וקדושין דהא בשליחות איתנהו, ומיהו לענין פסק הלכה כרבינו אלפסי ורש"י ז"ל עבדינן ולחומרא. ועוד דהא דקשיא ליה לרבי' אבן מגש ז"ל דא"כ תיקשי ליה מתני' לר' יוחנן כבר תירץ הרב אלפאסי ז"ל דאין למדין מן הכללות אפילו במקום שנאמר בהם חוץ, ואף ר"ת ז"ל תירץ דמשום דבעי למיתני בסופא דמתניתין נכרי ונתגייר פסול דהוי רבותא טפי מעבד ונשתחרר לפי שזה אינו ברשותו להשתחרר אבל גוי דברשותו להתגייר אימא כשר קמ"ל ומשו"ה נקט נכרי וה"ה לעבד.